

תפוח הלכות ברכות שבסעודה קעד-קעו

בית הבלעיה וינחור אכילתם ויתנו דעתם לשמוע הברכה ויענו אמן אחר מברך לכולם¹⁰¹ וכן נוהגין¹⁰².

ומטעם זה נתפשט המנהג בכל מקום שמכרכין על היין כגון בקידוש והבדלה אם אחד מברך לכולם לצאת בברכתו אומר סברי מרנן¹⁰³ ולא ברשות מרנן¹⁰⁴ כדי שלא לחלוק בברכת היין בין אם מכרכין שלא בשעת הסעודה ובין יין הבא להם בתוך הסעודה¹⁰⁵:

חסר בהעתק ס' קע"ה וקע"ו אך הרוצה לעמוד על עיקרן של דברים ימצא בסידור [לפניו בסדר ברכת הנהנין שבסוף הברך] הכל כתוב ומפורש בלי שום חסרון דהיינו מה ששייך לס' קע"ה ימצא בפרק י"ב מסעיף י"ג עד סעיף י"ט (כ"א) ומה ששייך לס' קע"ו ימצא בפ"ד מסעיף י"א עד סוף הפרק י"ג¹⁰⁶

קעו דין דברים הבאים בתוך הסעודה ואחר הסעודה ומה דינם וכו' סעיפים:

א דברים הבאים בתוך הסעודה אם הם דברים הבאים מחמת הסעודה דהיינו דברים שדרך לקבוע סעודה עליהם¹⁰⁷ בין ללפת בהם את הפת¹⁰⁸ כגון בשר ודגים¹⁰⁹ וירקות¹¹⁰ ונבונה וביצים¹¹¹ ומיני מלוחים¹¹² בין למוון ולהשבע¹¹³ כגון כריב ותרדיו¹¹⁴ ודייסא וכל מעשה קדרה שאינן באין ללפת אלא להבישיל ולמוון¹¹⁵ א"צ ברכה לפנייהם אפילו אוכלם בלא פת שברכת המוציא פוטרתם ולא לאחריהם שברכת המוון פוטרתם¹¹⁶ (א) (שכיון שאין דרכם¹¹⁷ לאכול אותם כל היום כמו הפירות אלא בשעת סעודה בלבד הרי הם מפלים לפת שהוא עוקר הסעודה ולכן נפטרים בברכת הפת אע"פ שאוכלם בלא פת¹¹⁸).

(במה דברים אמורים כשקבע סעודתו על הפת שאז כל המאכלים שהם מיני לפתן ולא

קונטרס אחרון

(א) שכיון שאין בו הרכ רבינו יונה¹¹⁹ (ומהאי טעמא אף מין לפתן שאוכלן בלא פת א"צ לברך אם קובע ללפת פת במינים אחרים, משא"כ במיני פירות, והיינו טעמא משום דגם זה בא מחמת פת¹²⁰, דזהו טעם פטורם בברכת הפת, מדפוטרות אפילו בפירות שאוכל בלא פת אם קבע עליהם¹²¹, ויש לומר דהוה הדין בלפתן דמחמת סעודה, רוצה לומר פת:

- רסו** רכי וסוף טוב עלם הובא במחזור וישרי סי' פ. שבלי הלקט סי' קנ. תוס' ברכות מג, א ד"ה הואיל. רמ"א סי"ח.
 - רסז** דרכי משה סי' ק. רמ"א שם.
 - רסח** ראה ליעל סי' קצב סי' שאומרים קען זה (החמנה בפה) גם לפני ברכת היומין.
 - רסט** מדלעיל סי' קסו סי"ט, שאומרים לפני ברכת המוציא (וברכת היומין), ושי"ג. ונהגו הב"ד שאף בקידוש על הפת (ואף בירוד) אומרים סברי מרנן (ס' המנהגים – הב"ד ע' 28 ושי"ג).
 - ער** מחזור וישרי ושבלי הלקט שם. נפטר וקנים סי' ק. ג. וראה הע"ב (ירוש'י) ה"ב ע' 164.
 - רעא** וכן הושלם כפוסים הקדומים. וראה הע"ב תשצט ע' 44, שהשייך לרמ"א סי' קעו ימצא בפ"ה ה"ג.
- סימן קעו**
- א** רב פפא ברכות מא, ב לפירוש החוס' שם ד"ה הלכתא והרא"ש שם פ"ו סי' כו. מור ושליש סי"א. וכ"ה בלוח ברה"ג פ"ה ה"א. סדר ברה"ג פ"ד ה"א.

- ב** רש"י שם ד"ה דברים. בה"ג ברכות פ"ו ג, ע"ג.
- ג** בד"ג תוס' רא"ש מור ושליש שם.
- ד** בד"ג רא"ש מור ושליש שם.
- ה** רבנו יונה ברכות שם ד"ה ורבנו. מור ושליש שם.
- ו** מודכי ברכות רבנו קלה. הנהגת מוניעניות ה"ל ברכות פ"ד אות ט. מור ושליש שם.
- ז** רבנו יונה שם. וראה גם ליעל סי' קפח סו"ה.
- ח** בלוח ברה"ג שם: כריב (שקרוין קרוי'ם) ותרדיו (שקרוין בורקיי'ם). וראה בבבבן בשו"ת שם.
- ט** תוס' ורא"ש שם.
- י** תוס', רבנו יונה, רא"ש, מור ושליש שם.
- יא** בלוח ובסדר ברה"ג שם: אין דרכם (כל כ"ך) לאכול כל היום.
- יב** דרב רבנו יונה שם. ועי' בקוונטרס אחרון. וכ"ה בלוח ובסדר ברה"ג שם.
- יג** ברכות מא, ב ד"ה ורבנו.
- יד** עי' הע"ב (ירוש'י) ה"ב ע' 67 ואילך.
- טו** בדללקט סו"ה.

הלכות ברכות שבסעודה קצו תפו

מיני מוצץ¹⁰⁰ (הם) באים מחמת הפת לכן הם מפלים אליה אבל אם אינו הפץ לאכול פת ואוכל מעט פת ומכרך עליה המוציא לפטור המאכלים¹⁰¹ (ב) יש להסתפק אם נפטרים בכרכתה כיון שאינו באין מחמתה או אפשר כיון שדרכם לקבוע סעודה עליהם הפת פוטרתם¹⁰² ולכן יכרך עליהם ולא על הפת אם לא בשבת או יום טוב¹⁰³):

ב ואם הם דברים הבאים שלא מחמת סעודה דהיינו שאין דרך לקבוע סעודה עליהם¹⁰⁴ לא ללפת ולא להשביע¹⁰⁵ כגון כל מיני פירות¹⁰⁶ וכווצא בהם¹⁰⁷ בין חיים בין מבושלים¹⁰⁸ ואפילו נתבשלו עם בשר¹⁰⁹ אם אוכל אותם בלא פת¹¹⁰ מעוניים ברכה לפניהם. ואפילו אוכלם בגמר הסעודה¹¹¹ כדי לעכל המאכל¹¹² (א) לקנחו¹¹³ להקל מכובר המאכל¹¹⁴) אינן נפטרים בכרכת המוציא כיון שאינן מעיקר הסעודה ואין דרכם לבא מחמת הסעודה לעולם אלא דרכם לאכלם כל היום אפילו שלא בשעת סעודה¹¹⁵.

אבל אין מעוניים ברכה לאחריהם¹¹⁶ (א) אפילו אוכלם באמצע הסעודה¹¹⁷ לא לעכל ולא

קונטרס אחרון

(ב) יש להסתפק בו מ"א¹¹⁸ (ולא דמי למה שכתבו התוס' דף ל"ח¹¹⁹, משום דבא מחמת סעודה, דכל מה שאינו לפתן היינו דהוא עצמו סעודה יחשב כיון שבא להשביע, והפת הוא ראש לכל מילי סעודה כמו יין למשקים¹²⁰, אבל לפתן אינו סעודה. אבל מה שכתב אבן העזר¹²¹ צריך עיון גדול, דלמה לי סבת הפת במים¹²²):

(ג) אפילו אוכלם בו (ומה שכתב הלבוש¹²³ וכן הוא ברשב"א¹²⁴, זה אינו, דבכהאי גוונא גם

הפירות לשבח ע"י הכישול אם הם היו מתבשלים בלא הבשר. כו תוס' שם ר"ה איתנו ר"ה הביאו. רבנו יונה שם. ש"ע שם. מ"ז סק"ג ר"ה הכלל.

כז וראה ברה"ש סי' ג סק"ג. תורת מנחם לסדר ברה"ג פ"ד ה"ב סק"ג.

כח ברכות מדר"ש שם. וחדרכי שם. הנהגות מיוחדות שם. מ"א סי' קע"ד סק"א.

כט תוס' שם ר"ה הביאו. מ"ז שם. מ"א סק"ב. וראה גם לעיל סי' קסח ס"ד.

ל תוס' רבנו יהודה שם ר"ה מסקנא דמילתא. רח"מ (ברכות מדר"ש). מ"א סי' קסח סק"ב. וראה גם לעיל שם.

לא הרב רבנו יונה שם. וכה' בלוח ברה"ג שם. סדר ברה"ג שם. וראה גם לעיל סי' קע"ד ס"ב.

לב רב פפא ברכות שם. מור וש"ע שם.

לג ראה ברה"ש ותורת מנחם שם.

לד סק"א.

לה ע"א ר"ה טו, לענין מיני מנות שאוכלין לקביעות סעודה, ומספק מברך על הפת תחלה.

לו שבוה אגרינן לעיל סי' קע"ד דהיינו אפי' שותה יין מעט לצורך מצוה. ובמדר ברה"ג מ"א הבי' דהיינו אפילו 'שתה יין פחות משיעור רביעית'.
לז סי' קע"ד, שחולק על מ"א מכתב קשיה הג"ל.
לח כדלעיל סי' קע"ד מוס"ב (ובש"ע שם סי' 117) "כי שתיית תמים במיבת הפת ואת זוכרת הפת פוטרתם".
לט מ"א, דהיינו כשבאים לעזור אותה הנאכל.

מ ברכות מא, ב ר"ה הביאו. וראה הע"ב (ירוש' ה"ב ע' 74.

טז כ"ה ברפוס ראשון. וכן הובא קונטרס השלחן ע"י העדה לר' (ע"פ ק"א סק"ב) ע"ש (וראה עוד שם שג"ל שמוקם החצוני"ג צ"ל אחר התובת "לפטור המאכלים". אבל ברפוס ושומרי תר"ו כתב לתקן "או מיני מוצץ". ואחריו נגשבו כל הרפוסים שלאחריי.

יז ואם אוכל קצת פת שלא זיקו לו המים ראה לעיל סי' קע"ד סוף סי' ב. לקמן סי' ר"ב סי' ע"ג.

יח עיי' בקונטרס אחרון. וראה הע"ב (ירוש' ה"ב ע' 167.

יט מ"א ס"ק א (ראה ג"כ שם שגורמים כן במ"א).

כ רב פפא ברכות מא, ב. לפירוש התוס' שם סד"ה הלכתא. רא"ש שם פ"ג סי' כו. מור וש"ע מ"א. וכה' בלוח ברה"ג פ"ה ה"ב. סדר ברה"ג פ"ה ה"ב.

כא ברכות מדר"ש ר"ה דברים הבאים. מדרכיו שם רמז קלה. הנהגות מיוחדות דל' ברכות פ"ד אות י.

כב ר"ד הו"א ורב נתנן ברכות שם. רב פפא שם לפי' תוס' והרא"ש ומדרכיו שם. מור וש"ע שם.

כג הרב רבנו יונה שם ר"ה ורבנו. מ"א ס"ק ב. וראה גם לעיל סי' קסח ס"ה. סי' קע"ד ס"ג.

כד ש"ע שער האותיות ר"ה ברה"ג כלל ד אות ב. מ"א סק"ב. א"ה וזאם מ"ק א. א"ה רבה ס"ק ב. ובמדר ברה"ג שם: שיש מתקפחים בפירות מבושלים כשאוכלם לזמן ותבשלו אם לברך לפניהם, ולכן יש לאכול מן מנע קודם הסעודה ולברך עליהם, אבל אוכל מהם מעט תוך הסעודה או כסופה לקנחו או לתענוג צריך לברך לפניהם לברכי הבל.

כה מ"א סק"ג. וראה לקמן סי' רה ס"ב ג אם צריך שישתנו

תפח

הלכות ברכות שבסעודה קצו

לקנות אלא לתענוג (בלבר²⁰⁰) שכיון שבאו בתוך הסעודה קודם שמושבו ידוהם מן הפת ברכת המזון פוטרם לפי שכל מה שבא תוך הסעודה הוא מכלל השביעה שנאמר בה²⁰¹ ושבעת וברכת²⁰²:

ג. אבל אם אוכלים עם פת נעשו מפלה לפת וברכת המוציא פוטרת²⁰³ אפילו קבע לפתן סעודתו על דבר אחר והביאו לפניו פירות לקנות ולתענוג ואוכל מהם מעט עם פת²⁰⁴.

ואם הביאום לפניו ללפת בהם גם כן את הפת ואכל מהם מעט עם הפת אפילו אוכל אח"כ בלא פת א"צ לברך לפניהם אם דעתו לאכול עוד מהם עם פת שכיון שתחלת אכילת הפירות וסופה היא עם הפת מצטרפין הם עם שאר הסעודה להפטר בברכת הפת אף מה שאוכל בינתיים בלא פת כיון שהביאו אותם מתחלה ללפת בהם הפת ומלפת בהם פת בתחלה וגם בסוף דעתו ללפת בהם²⁰⁵ ואף אם אח"כ נמלך שלא ללפת בהם בסוף אין בכך כלום כיון שבשעה שאוכל מהם על סמך ברכת המוציא כוונתו ללפת בהם עדיין אחר כך²⁰⁶.

אבל אם מתחלה לא הביאום ללפת בהם את הפת אלא לקנות סעודה אף שמלפת בהם פת תחלה וסוף ואוכל בינתיים בלא פת צריך לברך לפניהם²⁰⁷ כיון שעיקרם לקנות ולא ללפת אינן מצטרפין לשאר הסעודה לפטור מה שאוכל בלא פת²⁰⁸.

וכל זה כשתחלת אכילתו מהפירות היא עם פת אבל אם מתחיל לאכול בלא פת אף אם באו ללפת ומלפת בהם אלא שאוכל מעט בתחלה בלא פת צריך לברך²⁰⁹.

ומוב להזהר בן לעולם כשבאים לו פירות באמצע סעודתו²¹⁰ ללפת הפת²¹¹ לאכול מהם תחלה מעט בלא פת ולברך ואח"כ יאכל בין עם פת בין בלא פת לפי שיש מסתפקין²¹² אף אם מלפת בהם הפת תחלה וסוף ואוכל בינתיים בלא פת אם נפטרים בברכת המוציא: ד' וכל זה כשקבע לפתן סעודתו על דבר אחר ובאמצע הסעודה הביאו לו פירות אבל

קונטרס אחרון

לפניהם אין צריך, כמו שכתבו הרא"ש²¹³ ומ"א²¹⁴ ס"י קס"ח²¹⁵ וקצ"ד²¹⁶, וגם לעכל לא הזכירו כלל, אלא תלו טעמא כיון שבאו בתוך כו'.

מח על הפירות שאוכל בלא פת.
מט רב פפא שם לפירוש הרב רבנו יונה שם ר"ה שלא.
מ"א סק"ג (רבה כ"טע מד"ו).
נ רא"ש ברכות פ"א ס"ב כח. טור.
נא ט"ו סופק"ג וז"ל בלח ופטר בה"ט שם.
נב מרדכי שם רמז קלה. הגהות מיימוניות שם. מ"ה סוף הפ"י. מ"א סק"ג.
נג סמ"ג והגהות מיימוניות שם לפירוש הבי"ד ר"ה וז"ש רבינו אבל וז"א שם.
נד פסחים פ"א ס"ב כ"ד בסופו. ראה הע"ב (ירמ"ו) ח"ב ע' 75. ואפשר הדומה לברכות פ"ו ס"ב כ"ז: לפניהם מעטין ברכה שברכת המוציא אינה פוטרת כיון רלאו מטיקן סעודה הן, ולא לאחריהם דברית המזון פוטר כל מה שאכלו בתוך הסעודה.
נה סמ"ב.
נו סק"א. וראה גם לקמן סוס"ה. לעיל ס"י קע"ד וק"א שם ס"ב.
נז שם ס"ב.

מא רא"ה ר"ה הו לפניו (סוף ע' קבר). שיטה מקובצת שם ר"ה אמר רב פפא. וז"ל בלח בה"ט שם. סרס בה"ט שם. ע"י בקונטרס אחרון.
מב דברים ח"ג.
מג ח"ה בהנאו ברכות שם ר"ה אמר רב פפא.
מד תוס' ברכות מא, ב ר"ה איתנו. דשב"א שם ס"ה הביאו מירושלמי שם פ"ו ח"ה. לביש ס"א. מ"ז סק"ג ר"ה הכלל. וז"ל בלח בה"ט פ"ה ח"ב.
מה הרב רבינו יונה ברכות שם ר"ה שלא. הגהות מיימוניות הל' ברכות פ"ד אות ט' וסמ"ג עשין כו (שאר ברכות שבסעודה ר"ה תני רבי חייה) לפירוש הבי"ד ר"ה וז"ש רבנו אבל. מ"ה שם. וראה מ"א סק"ג בכיאר דברי רבנו יונה.
מו רב פפא שם לפירוש הרב רבנו יונה שם ר"ה אמר. שול"ע מ"א. מ"ז סק"א. מ"א סק"ג. וז"ל בלח בה"ט שם ח"ג. סרס בה"ט פ"ד ח"ג.
מז ט"ז שם ממשמעות רבנו יונה שם.

הלכות ברכות שבסעודה קצו תפמ

אם קבע לפתן סעודתו על הפירות נעשו לו הפירות ככרבים הבאים מחמת הסעודה שנפטרים בברכת המוציא אפילו אוכלם בלא פת בתחלת אכילתם¹⁰¹ וא"צ לאכול מהם תחלה עם פת ויש חולקים¹⁰².

ולכן טוב שיאכל תחלה מעט עם פת ואז אף אם אחר כך אוכל מהם בלא פת א"צ לברך עליהם¹⁰³ ואפילו אין דעתו לאכול עוד עם פת כיון שעיקר קביעת סעודתו היה עליהם ללפת בהם את הפת¹⁰⁴.

ומי שאוכל המרים וכיוצא בהם בין מאכל למאכל להמשיך תאות האכילה כיון שהוא צורך סעודה נפטרים בברכת הפת בכל ענין¹⁰⁵ כמו פרפראות¹⁰⁶ שנתבאר בסיומן קע"ז¹⁰⁷:
ה וכל מקום שאין הפירות נפטרים בברכת הפת צריך לברך עליהם אפילו היו לפניו בשעה שבוירך המוציא¹⁰⁸ ונתכוין לפומרים¹⁰⁹.

וכל מקום שהם נפטרים נפטרים אפילו לא היו לפניו בשעה שבוירך המוציא ולא היה דעתו עליהם¹¹⁰ (ואע"פ שבכל מקום אין העיקר פוטר את הטפל בברכתו אם אין הטפל לפניו ואין דעתו עליו מכל מקום בסעודה¹¹¹ כיון שקובע עצמו לאכילה הרי דעתו מן הסתם על כל מה שיביאו לפניו אע"פ שלא היה בן ברעתו) בפירוש¹¹².

אבל אם ידוע שלא היה דעתו על זה כלל כגון שאחר שבוירך על הפת שלחו לו הורון מבית אחרים שאינו סמוך עליהם ולא היה דעתו על הורון אינו נפטר בברכת הפת אפילו הוא דבר שדרכו לבא ללפת את הפת¹¹³ ומלפת בו את הפת ועכשיו אין העולם מזהרים בזה במדינות אלו¹¹⁴ מפני שבינינו הוא דבר מצוי שאחד שולח לחבירו הורון בסעודה אפילו מבית אחרים¹¹⁵.

(וכל זה לענין אם נפטר בברכת הפת אבל כל דבר שנפטר בברכת הפת אע"פ שסיים לאכול וגמר בלבו שלא לאכול ממנו עוד בסעודה זו וחזר ונמלך לאכול א"צ לברך עליו כמו שיתבאר בסיומן קע"ט¹¹⁶):

ך ודברים הבאים לאחד הסעודה¹¹⁷ (שהיה מנהג בימות חכמי התלמוד¹¹⁸ שבסוף הסעודה היו מושכים ידיהם מן הפת¹¹⁹ ומסירים אותה¹²⁰ וגם השלחנות הקטנים שלפני כל אחד

101 טור בשם הרא"ש (ברכת פ"ו ס"ב כח). שו"ע ס"ג.
נח הרב רבנו יונה ברכות שם ס"ה אמר לפי דעת הב"י
ד"ה ומכלל. שו"ע שם (ואף הט"ח שם מודה שטוב כ"ו).
102 מ"י שם. שו"ע שם. מ"ז שם.
103 הרב רבנו יונה שם. רמ"א ס"ג. וכ"ה בלח בר"ה"ג פ"ה
ה"ה. סדר בר"ה"ג פ"ד ה"ה.
104 תוס' פסחים קמ"א א ד"ה ודור. רבינו יונה על המשנה
מב, א ד"ה בירך. וז"א ט"י קעד סק"א.
105 תוס' ורבינו יונה שם מברכות מב, א (במשנה). טור
ושו"ע ס"י קע"ג.
106 מ"י ס"ז זה בשו"ע"י לא הגיע לדינו. וראה שו"ע שם:
הפירפת הדיוני פירווי פת דק דק שיומקם עם טרק
או רבש. וראה לעיל מ"י קסח ס"ד וש"ג.
107 שו"ע. ז"א סק"ב. אלה רבה ס"ק ב.
108 מ"א סק"י. וכ"ה בלח בר"ה"ג פ"ה ה"ה. סדר בר"ה"ג
פ"ד ה"ה.
109 ד"ה בהמאור ברכות שם ד"ה אמר (הובא ברשב"א
שם מא, ב ד"ה אמר. שו"ע ס"ד). פסקי ראי"ו ברכות

פ"ו ה"ה ס"ה. שלמי גבורים (כפ, א) סוף אות ב. ז"א ס"י
ריב סק"ב.
109 ראה גם לקמן מ"י ריב ס"ז וש"ג.
110 רמ"א ס"ה. וכ"ה בלח בר"ה"ג שם. סדר בר"ה"ג שם.
111 ספר הפרדים ריני דברים הבאים מחמת הסעודה ע'
קפד. ב"י ד"ה וניהו. שו"ע ס"ה.
ע דמ"א ס"ה. לבוש ס"ג.
112 ע"א לבוש שם. וכ"ה בלח בר"ה"ג שם ה"ו. סדר בר"ה"ג שם
ה"ו. וראה מ"מ יצוינים. ביאור למסר בר"ה"ג שם ע'
122.
עב ס"א. וראה תול"ד סק"ה. העי"ב (רית"ל) ח"ב ע' 173.
מ"מ יצוינים.
עג ר"ב 99א שם מא, ב.
עד ראה גם לעיל מ"י קעד ס"ה.
עה תוס' ברכות שם ד"ה לאחר ראי"ש שם פ"ו ס"ב כ"ו
בסופו. טור ושו"ע ס"ב.
עו ראי"ש שם. טור ושו"ע שם.

הלכות ברכות שבסעודה קצו

ואחר¹ וקובעין עצמן לאכול פירות ופרפראות לקטור הסעודה ולשתות יין² הרי כל מה שמביאים או לפניהם אפילו דברים שדרכם לבא ללפת הפת טעונים ברכה בין לפניהם בין לאחריהם³ (ואצ"ל פירות הוין מתמרים שנפטרים בברכת המזון⁴ כמו שיתבאר בס' ר"ח⁵) מפני שהמוציא וברכת המזון אינן פוטרים אלא מה שנאכל תוך עיקר הסעודה⁶ בעוד שלא סילקו ידהם מהפת.

ועכשיו שאין מסלקין השלחן אחר הסעודה קודם ברכת המזון⁷ אין לנו סילוק הפת בסתם ער ברכת המזון⁸ או מים אחרונים⁹ או שיטול כוס ברכת המזון בידו אע"פ שלא נטל בידו¹⁰ או שיאמר תנו כוס ונברך ברכת המזון¹¹ שאו סילק דעתו מלאכול לגמרי (ואצ"ל) אם אמר בפירוש שמסלק את עצמו מלאכול עוד אע"פ שלא אמר תנו ונברך והוא הדין אם גמר בן בלבו¹²).

ואע"פ שאם חוזר ונמלך לאכול פת יש מתירין לאכול בלא ברכה כמו שיתבאר בס' קע"ט¹³ ואו יבול ג"כ לאכול כל הדברים שנפטרו בברכתה¹⁴ מכל מקום כל זמן שלא חזר וידיו ממסלקות הימנה¹⁵ אין שאר דברים נפטרים בברכתה אף על פי שלא סילק דעתו מהם:

ז ובסעודות גדולות שרגילים למשוך ידהם מן הפת ולערוך השלחן בפירות ולקבוע שתיהם¹⁶ היה ראוי לברך על המשקים אע"פ שהם באים מחמת הסעודה וגם ברכה אחרונה¹⁷ על הפירות קודם ברכת המזון אלא שלא נהגו כן¹⁸.

ויש מי שלמדו עליהם וכותב¹⁹ לומר שלא הצריכו לברך כימהם אלא משום שנראה כסעודה אחרת מה שאוכלים ושותים אחר סילוק השלחן לכך אינן נפטרים בברכת הפת לא מברכה ראשונה ולא מברכה אחרונה אבל כל מה שאוכלין ושותין על השלחן שאכלו עליו הפת סעודה אחת היא עם הפת²⁰ ולכן נפטרים בברכותיה²¹ אע"פ שסילקו דעתם

דעתם מנגנו לגמרי ואפילו אמרו תנו ונברך" ולקמן סי' קעט ס"ב. מביאר הדיוט ששחזרו לשתיה מנריך בתחלה ולא במקו. ומשחזרו לאכול שאר דברים כבאים מחמת הסעודה א"צ לברך עליהם כלל. וז"ל בלוח ברה"ג פ"א ה"ג ובסדר ברה"ג פ"ה ה"ג. וראה מגני השלחן ע' רט ווא"ך. הע"ב (יורה"ד) ח"ב ע' 175 ווא"ך. הע"ב תת ע' 117. פה ראה רמב"ם הל' ברכות פ"ד ה"ג. וראה גם לקמן סי' קעט ס"ב וס"ד.
פ ס"א. וראה גם לקמן סי' קצ"א.
צ כדלקמן שם ס"ב לענין שיהיה ושי"ג.
צא ראה ע"ז גם לקמן סי' קצ"א.
צב טור (ישם גם: ובמנין נמרים). ב"י ס"ד אמר רב פא. ל"בש ס"ב הובא כמ"א סק"ז. וז"ל בלוח ברה"ג פ"ה ה"ב (ישם גם: ופרפראות. וז"ל לעיל ריש סי' ושי"ג).
צג אבל ברכה ראשונה על הפירות – גם כשבא בתוך הסעודה, כדע"ל ס"ב.
צד ל"בש שם. ב"ח ס"ה לאחר הסעודה (הובא בגמ' א. שם). וז"ל בלוח ברה"ג שם.
צה מ"א סק"ז. בלוח ברה"ג שם; ויש דלם על מי שהסמיכו.
צו הרב רבינו יונה שם. מ"א שם. וראה לעיל סי' קעד ק"א סק"ז.
צז כל אחר כדונו שיתבאר לקמן סי' קעט שצ"ע לקמן. וראה הע"ב תת ע' 119.

עז תוס' ברכות מב, א ר"ה סלק. פסחים ק, ב ר"ה לאו. שם ק, ב ס"ה אט. רבנו יונה ברכות שם ר"ה מ"ד.
עח ר"א שם סי' לא. מ"א סק"ז. וראה גם לקמן סי' קפ ס"א.
עט תוס' ברכות ופסחים שם. ר"א שם סי' כו. טור ושי"ע שם.
עפ תוס' ברכות מא, ב שם. ר"א שם. טור ושי"ע שם. וראה גם לעיל סי' קעד שם.
פ שו"ת הרשב"א ח"א מ"א סוף סי' עב. מ"א סק"ז.
פא סי' זה בשו"ע ר"א ה"ג לעיל ר"ד. וראה לוח ברה"ג פ"א ה"ג. טור ברה"ג פ"א ה"ג.
פב ר"א שם וטור ושי"ע שם. וראה לעיל סי' קעד ס"ח.
פג תוס' ברכות מב, א שם. רבנו יונה שם. ר"א שם סי' לא. וראה גם לקמן סי' קפ סמו"ד.
פד תוס' ברכות מא, ב שם ופסחים שם. רבנו יונה שם. ר"א שם סי' כו. שו"ע שם. וראה גם לעיל סי' קעד ס"ב.
פה כדלקמן סי' קעט ס"ה ושי"ג.
פו כדלקמן שם ושי"ג.
פז תוס' סי' יח ס"ד כ"ד. שטרמה ר"ן משך ר"ן ודגפת ל"דן אמר תנו כוס ונברך ואח"כ נמלך (שנפטרים ק"ב, ב). שכל מה שמביאים או לפנים טעונים ברכה לפניהם ולאחריהם. וראה לקמן סי' שט"ב כדמוספים משוך ר"ן מהפת א"צ ברכה "ולכן נפטרים בברכותיה אע"פ שסילקו

הלכות ברכות שבסעודה קעזקעה תצא

ממנה למרד ואפילו אמרו תנו ונברך עד שיטלו מים אחרונים או שיטול כוס ברכת המזון כמו שיתבאר בס' קע"ט¹⁰:

קעח איזה דברים קרויים הפסק בסעודה ובו ט' סעיפים:

א היה אוכל בחדר זה (א) ונטל המאכל בידו והלך לחדר אחר לאכול צריך לחזור ולברך¹¹ שכיון שעמד והלך למקום אחר עמידתו זו היא גמר אכילתו וזו אכילה אחרת היא ומעונה ברכה בתהלה¹² אע"פ שלא הסתח דעתו בינתיים ואפילו חזר למקומו לאכול צריך לחזור ולברך¹³ שכיון ששינה מקומו בינתיים הפסק אכילתו אבל בחדר אחר מותר לזוית אינו נקרא שינוי מקום אפילו הוא מרקלין גדול.

ואם מתחלה כשנכרך בחדר זה היה בדעתו לשנות מקומו מחדר לחדר באמצע אכילתו¹⁴ אפילו אוכל בחדר השני מאכל אחר שברכתו כברכת הראשון¹⁵ א"צ לחזור ולברך.

והוא שיהיו שני החדרים בבית אחד אבל מבית לבית או אפילו מבית לחצר אין דעתו מועלת כלום אפילו נטל המאכל בידו כשהולך וחוזר ואוכלו בלא היסח הדעת בינתיים¹⁶.

ומכל מקום אם במקום שאוכל יכול לראות את מקומו הראשון שאכל שם¹⁷ אפילו דרך חלון ואפילו מקצת מקומו¹⁸ אין צריך לחזור ולברך אפילו מבית לחצר¹⁹ ואפילו לא היה כן בדעתו כשנכרך²⁰ ואפילו על מאכל אחר שברכתו כברכת הראשון אם היה בדעתו לאכול כשנכרך כמו שיתבאר בס' ר"י²¹:

קונטרס אחרון

(א) ונטל המאכל בו הוא ברברים שאין טעונין¹ עסקינן. ועיין סי' ר"ו טעיה ה'² דאם לא היה לפניו מאותו המין צריך לברך אם לא היה דעתו אפילו בלא שינוי מקום³, וא"כ מה קמ"ל רב חסדא⁴, אלא על כרחך כמ"ש⁵, ואתי שפיר דמהני דעתו אפילו לדעת הרא"ש⁶ בפרוש הירושלמי ברכות פ"ו ה"א מאן דנסיב תורמסא כו', עיין שם סימן ר"ו ס"ד⁷:

יא ראה קונטרס אחרון ס"ק א. וכו' בלוח ובספר ברה"ג שם.

יב דאביד הל' ברכות פ"ד ה"ג. וד"א ס"ב ב. ובלקמן ס' רעג ס"ב — לענין קידוש, ובלקמן רס"ו קעה לענין יצא.

וענין. וראה גם לקמן סי' קפד סוף ס"א.
יג מ"א ס' רעג סק"ג. ולקמן שם ס"ב — לענין קידוש.
יד מור"ם רעג בשם הרב שר שלום — לענין קידוש. וכו' במגיד משנה הל' שבת פכ"ג הל' בשם הגאונים. ש"ע שם ס"ב. וראה גם לקמן סי' קפד סוף ס"א. וכו' בלוח ברה"ג שם הל' ב. סדר ברה"ג שם הל' ב. וראה לקמן סי' קעה ס"א גבי צירוף לזימן וכמ"ל רעג ס"ב לענין קידוש במקום סעודה. והוא דרין מבית לבית. וראה כד' השלחן ס' ג ס"ב ב. הע"ב תשוב' ע' 47.

טו משמעות המ"א ס"ב.

טז סעף ג. וכו' בלוח ובספר ברה"ג שם.

יז ברכה לאחרים במקומם, ובלקמן ס"ג.

יח ולקמן שם ס"ט. וראה ינה"ת (ג). חז"ב יב ע' כג.

יט ראה גם לקמן ס"ט גבי הרה בנן ורעה לאכול מפירות כל אילן, וש"ג.

כ פסחים ק"א, ב.

כא דמירוי ששכל המאכל.

כב ברכות פ"ו ס' ב.

כג ולקמן שם ס"א.

צח שם שנתבאר פריט דין אמר בואו ונברך (מ"בד), ודין נטל הכוס או נטל מים אחרונים (ס"ה). וראה מגניו השלחן שם.

סימן קעח

א פסחים ק"א, ב. לפירוש החתום שם ע"א ד"ה אבל. ולגירסת הרא"ש פסחים פ"י ס' ה. רמב"ם פ"ד מהל' ברכות ה"ה. מור. רמ"א מוס"א. מ"א סק"ד. וכו' בלוח ברה"ג פ"ו ה"א. סדר ברה"ג פ"ג ה"ב. וכו' בלוח ב. רש"י ורש"י פסחים שם הל' ברברים.
ג משמעות הגמ' שם. וראה קונטרס אחרון ס"ק א.
ד גמ' שם. רמב"ם שם הל' ר"ן פסחים שם הל' אבל מצינה. ש"ע ס"א.

ה רמב"ם שם הל' ש"ע ס"ב.

ו תוס' פסחים ק"א, א הל' אבל. רמב"ם שם. רא"ש שם. מור וש"ע ס"ב. מ"א סק"ד.

ז מור וש"ע ס' רעג ס"א. וראה גם לקמן שם ס"ג. לקמן ס' קפד סוף ס"א. והיונו אפילו יש מקום נגדה באמצע

שאינו יכול לראות משם מקומו הראשון, דלקמן ס"ט וש"ג.

ח רד"א מוס"א. ובלקמן ס' רעג ס"ב לענין קידוש, וש"ג.

ט דלקמן ס' ר"ו ס"ט.

י רמ"א שם. ובלקמן ס' רעג ס"ב לענין קידוש, וש"ג.